

REVISTA ECONOMICĂ.

Organ financiar-economic.

Organul oficial al „Solidarității”, asociațiune de institute financiare ca însoțire.

Apare odată pe săptămână.

Membri ai asociațiunii „Solidaritatea” sunt:

„Agricola”, (Ecica), „Agricola”, (Hunedoara), „Agricola”, (Lugoj), „Agricola”, (Sebeșul-săsesc), „Albina”, „Ardeleana”, „Arieșana”, „Arina”, „Armonia”, „Astra”, „Auraria”, „Aurora”, (Baia-mare), „Averigeană”, „Bănățana”, „Banca Poporală” (Caransebeș), „Banca Poporală”, (Dej), „Banca Poporală”, (Arpașul-inf), „Beregsana”, „Berzovia”, „Bihoreana”, „Bistrițana”, „Bocșana”, „Brădetul”, „Buciumana”, „Cassa de împrumut ca însoțire”, (Bicaz), „Cassa de păstr.”, (Mercuria), „Cassa de văstr.” (reuniune), (Săliște), „Câmpiana”, „Cârțișoreană”, „Ciacotana”, „Chiorana”, „Chiseteiana”, „Codreana”, „Comuna”, „Concordia”, (T.-Uzdin), „Cordiana”, „Coroana”, (Bistrița), „Coroana”, (Timișoara), „Corvineana”, „Creditul”, „Crișana”, „Cugiereana”, „Detunata”, „Doina”, „Drăganul”, „Dundreana”, „Economia”, (Cohalm), „Economul”, „Făgețana”, „Fortuna”, „Frățietatea”, „Furnica”, „Geogeană”, „Grănițerul”, „Hăteșana”, „Hondoleana”, „Hunedoara”, „Insoțire de credit”, (Vestem), „Inst. de credit”, (Mehadia), „Isvorul”, (Sângeorgiu), „Isvorul” (Sebeșul-inf), „Iulia”, „Jiana”, „Lăpușana”, „Ligediana”, „Lipovana”, „Luceafărul”, „Mărgineana”, „Mercur”, „Mielul”, „Minerva”, „Munteana”, (Cornăreva), „Murășiana”, „Murășianul”, „Nădlăcana”, „Nera”, „Noiana”, „Oleana”, „Oraviceana”, „Orientul”, „Piatra”, „Plugarul”, (Cacova), „Plugarul”, (Săcădate), „Poporul”, (Lugoj), „Porumbăceana”, „Progresul”, „Racoana”, „Reun. de împr. și păstrare”, (Ila-mare), „Riureana”, „Săcana”, „Sătmăreana”, „Sebeșana”, (Caransebeș), „Sebeșana”, (Sebeșul-săsesc), „Selăgeana”, „Sentinela”, „Șercăiana”, „Silvania”, „Soimușana”, „Someșana”, „Speranța”, (Hosman), „Steaua”, „Târnăveana”, „Tibleşana”, „Timșana”, „Ulpiana”, „Umirea”, „Vatra”, „Victoria”, „Vătorul”, „Voileana”, „Vlădeasa”, „Vulturul”, (Sânmartin), „Vulturul” (Tâșnad), „Zărăndeană”, „Zlăgheana”,

Prețul de prenumărare:
pe 1 an K 12.—, pe 1/2 an K 6.—.

Redactor responsabil:
CONSTANTIN POPP.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiul unui cm² câte 10 filieri.

Anul economic 1909.

Anul expirat, privit din punct de vedere general economic, se poate considera ca un an de reculegere pe toate terenele activității economice. Urmele perturbățiilor provocate de criza din 1907 au dispărut aproape pretutindenea; activitatea industrială incetel cu incetel a intrat iarăși în alvia normală, iar comerțul, favorizat de ieftinătatea durabilă a banilor, a început a lua din nou avânt.

Constatările acestea se referă la situația generală economică-financiară.

Nu tot așa este, dacă vom avea în vedere relațiile speciale ale patriei noastre. Criza politică internă, neînțelegerile cu Austria, nesiguranța ce a domnit până aproape în ultimele zile ale anului în ce privește convențiile comerciale cu străinătatea; recolta slabă a ultimilor doi ani, care a provocat o scumpire exorbitantă a mijloacelor de traiu, pericolul războiului din primăvara anului trecut, în fine nefasta chestiune a băncii de emisiune independente au fost tot atâtea piedeci în calea progresului țării pe terenul economic-financiar.

Pentru agricultură anul 1909 a fost unul dintre cei mai slabi ani din ultimul deceniu. Recolta s'a apropiat cantitativ de cea a anului 1897, rămas memorabil prin recolta sa rea și Ungaria, numită odată „grănarul Europei”, a fost însaș avizată a importa în 1909 mari cantități de grâne din România, Rusia, ba chiar și din Siberia; iar pentru primăvară sunt semnalate pentru import mari cantități de grâne din Argentina. Importul grânelor străine a impus țării un tribut de peste K 100 mil., din totalul de K 130 mil. la cât este evaluat întreg importul monarhiei.

Exprimat în cifre recolta Ungariei în anul 1909 prezintă următorul tablou:

	Mii de măși metrice	
	1909	1908
Grâu	30 85	42-08
Săcară	11-96	10-05
Orz	15-65	12-77
Ovăs	13-39	10-80
Porumb	41-11	39-60
Cartofi	49 94	36-40

Recolta nutrețului a fost în general satisfăcătoare. Poame s'au făcut puține, asemenea s'a produs cu 3½ mil. hectolitri mai puțin vin decât în 1908.

Industria încă a avut un an puțin favorabil: fabricilor de mașini lipsindu-le comanda, iar morile, în urma recoltei rele, fiind avizate a importa cu sacrificii însemnate produse de proveniență străină.

Acțiunea de promovare a industriei indigene din partea guvernului, din cauza crizei politice interne, încă poate arăta numai rezultate de tot modeste. Totuși s'au înființat în cursul anului 17 fabrici nouă, în cari este investit un capital de K 9½ mil. și au ocupațiune 1600 lucrători. Ajutoare în valoare de K 800,000, în mașini și unelte, au primit 66 fabrici; industria mică a fost ajutată cu K 3.382,000, iar industria de casă cu K 770,000.

Comerțul Ungariei în general a stagnat în 1909. Bilanțul comercial pe 11 luni ale anului expirat prezintă următoarele cifre: import K 1627-01 mil., export K 1446-4; rezultă deci un bilanț pasiv cu K 180-7 mil., față de K 31 mil. în 1908. În circulația cu Austria aceasta cifră s'a urcat la rotund K 110-2 mil.

Insolvențe s'au declarat în 1909 686, față de 682 în 1908; numărul cazurilor de faliment a fost de 495 cu 65 mai puține decât în 1908.

Pe piața internațională de bani a domnit aproape întreg anul o ieftinătate de numărare extraordinară. În Londra etalonul s'a redus într'un timp până la $1\frac{1}{2}\%$ și în Berlin la 3% . Cătră finele anului ce este drept procentul de discount a crescut pretutindenea, totuș anul 1909 se poate numi un an al banilor ieftini. Banca Austro-Ungară, credincioasă politicii sale tradiționale, s'a nizuit a satisface și în anul expirat în ambele părți ale monarhiei toate cererile legitime de credit spre mulțămirea generală. Etalonul oficial s'a menținut întreg anul neschimbat la nivelul de 4% , după ce cererile de împrumut n'au trecut peste măsura normală. Circulația ei de bancnote s'a mișcat constant aproape de 3 miliarde, care sumă în anul expirat a fost depășită de două ori. Venitul băncii, în urma etalonului scăzut, s'a redus în ramul escontului și lombardului cu rotund K 6 mil., iar în total venitul este mai mic cu $5\frac{8}{10}$ ml. Cu toate acestea banca va vărsa în caselle celor două state, ca cuotă a câștigului suma de K 4 mil.

Emisiunile, în urma lipsei stabilității relațiilor politice și financiare, s'au mișcat în cadre modeste, precum rezultă din următoarea tabelă. S'au emis respective fondat:

Bonuri de tezaur	K 210.000 000
Scrisuri fonciare	„ 205.000.000
Bănci în capitală	„ 7.720 000
Întreprinderi de transport	„ 20.185,400
53 „ industriale în capit. „	31.932,000
23 „ societăți comerciale	
în capitală și alte soc. pe acții	„ 14.735.000
2 societăți de asigurare	„ 1.000 000
Urcările de capital s'au cifrat în capitală cu K	
50.570,000, iar în provincie cu K 12.166,000.	

La „Chestiunea pensiunii funcționarilor de bancă români“.

(Sfârșit).

Cam acestea sunt adevăratele stări de azi ale chestiunii pensionării funcționarilor de bancă. Nu-i vorbă, onoare excepțiilor. Sunt institute de bani de ale noastre, cărora le zace la inimă viitorul funcționarilor lor, dar acestea trebuiesc căutate cu lampa lui Diogene. În schimb cu mult mai multe sunt acelea, cărora nici că le pasă, că mâne ce se va alege din funcționarii lor.

Pe când institutul „Albina“ care a dat naștere acestui §., se îngrijește de viitorul funcționarilor ei cu cea mai părințească dragoste, pe atunci altele se bucură în tihnă de avantajele, ce le imbie chițibușul acestui §., fără a se mai cugeta la răul ce l'aduc prin aceasta funcționarilor lor, căci aceștia știindu-se la adăpost din partea băncilor lor, și cât ar fi în stare se pună la o parte din puținul salar ce-l au — nu o fac.

Al doilea metod ar fi: asigurarea la vre-o bancă de asigurare a unei rente sau unui capital oareșicare asupra vieții. Aceasta pentru funcționari e cu mult mai sigură și oferă și alte avantaje mai mari, căci prin asigurarea unui capital funcționarul după un timp de serviciu ajunge la un capital, la o avere proprie,

în mod mai lesnicios și pe nesimțite. Nu prea se obicinuește metodelă acesta din partea băncilor, fiind cu mult prea scump, căci de voești să asiguri viitorul funcționarilor pe o sumă mai corespunzătoare, tangenta de asigurare e mult prea mare. Mai are și inconvenientul, în caz când funcționarii trec dela un institut la altul, sau îmbrățișează alte funcții.

Mai obicinuită e asigurarea pe sama funcționarilor a unei rente anuale sau lunare, care-i identică cu pensiunea, numai cât oferă garanții mai sigure.

Pe lângă acestea asigurarea asupra vieții mai întâmpină greutăți și în ce privește mărimea ei. O bancă mai conștientoasă își va asigura funcționarii săi pe o sumă mai convenabilă, pe când alta va face o asigurare mai mult de formă, decât ca să le ajute prin ea.

A treia formă de asigurare a viitorului funcționarilor ar fi: asigurarea pensiunii lor la vre-un institut regnicolar de pensuni.

Nu de mult răspunzând chemării alor sute și mii de funcționari de bancă, pentru ocrotirea lor, respective în scopul asigurării viitorului lor s'a înjghebat o reuniune nouă de pensionare, numită: Reuniunea de pensionare regnicolară a institutelor de bani (Pénzintézetek országos nyugdíjgyesülete, Budapest V. Tükörutca 2 szám). Persoanele marcante financiare ungu-rești, grupate pe lângă aceasta reuniune în frunte cu fostul ministru de finanțe Ladislau Lukács, care ocupă aici chiar scaunul prezidial, sunt garanțe bunișoare, că reuniunea aceasta va progresa, se va desvoltă repede, și va aduce mult bine în special funcționarilor de bancă, atât de vitreg tratați în această privință. Afară de acestea, reuniunea din chestie mai oferă și alte avantagii, pe cari nici o altă reuniune de pensionare nu le are: așa s. e. taxa, care e destul de ușoară și neînsemnată, în proporție cu sacrificiile ce le aduce reuniunea pentru asigurarea viitorului funcționarilor, (taxa anuală face $10\frac{1}{2}\%$ + $\frac{1}{2}\%$ proviziune de manipulare, dela salarul respectivului funcționar), precum și asigurarea retroactivă, pe seama acelor funcționari cari sunt de mai multă vreme în serviciul băncii. Așa s. e. un funcționar în etate de 30 ani, care a servit la banca respectivă deja 8 ani și banca voiește să-i compute acești 8 ani, ca ani de pensiune, atunci pe baza tabelii proiectate pentru asigurări retroactive, institutul ar trebui să plătească pentru rescumpărarea acestor 8 ani, — punând cazul că salarul funcționarului e de K 3000 — suma de K 3411, în care caz acești 8 ani i-se și compută la anii de pensiune.

Și acest sistem de asigurare își are însă desavantajele lui. Mai întâi el e făcut pe perioadă de 40 de ani de slujbă, pe când în toate regulamentele și statutele băncilor noastre nu se prevede un răstimp mai îndelungat de slujbă decât 30—35 de ani. Și afară de aceasta e o reuniune tinăra, care abia acum își începe activitatea, și tocmai din cauza tarifelor de tot ieftine, și a multor avantagii ce le imbie — pe lângă toate siguranța ce ti-o oferă la aparență calibrul și greutatea bărbaților de valoare grupați pe lângă ea totuș nu putem ca să fim destul convinși de trăinicia ei. Avem până acuma la răvaș un caz analog; e cazul dela Brașov, al „Reuniunii de pensionare brașovene“, care încă a avut la spatele ei bărbați de valoare, dar tocmai din aceleași cauze, ca și cele menționate mai înainte, deja după o activitate de abia 10 ani, a trebuit să reducă pensiunile celor interesați cu 52% , adică celce ar fi trebuit ca să capete 100 fl. pensie capătă numai 48 fl., iar celce trebuia să capete s. e. 1000 fl. capătă numai 480 fl. ș. a. m. d.

Și-apoi cine ne poate asigura pe noi, că și aici nu se va întâmpla acelaș caz, ca și la Brașov, și astfel funcționarii ar ajunge mai rău, decât dacă ar fi asigurați în regia proprie a bănci. E bine deci, ca înainte de a ne decide la acest pas să cumpănim bine și cu deamănuntul toate argumentele, și și aceea că în ce fel de mână încredințăm soarta funcționarilor noștri.

Afară de aceste mijloace principale, mai sunt și altele uzitate de bănci pentru a asigura încâtva viitorul funcționarilor lor. Așa s. e. a contribui cu un anumit procent din salariu și a constrânge și funcționarii ca să contribuie și ei, și astfel să-și agonisească prin depuneri la institutul respectiv o avere oareșică, sau a le ameliora starea materială prin cumpărarea de realități, case, moșii etc., sau prin procurarea de hârtii de valoare, acții dela bănci mai sigure etc. Toate acestea s'ar vinula eventual spre mai mare siguranță, cu clauzula, că funcționarul nu-i permis să le ridice nici înstrăineze, nici să ridice împrumuturi în contul lor.

Acestea sunt însă foarte greoaie și nesigure, neoferind destulă garanție pentru deplina asigurare a viitorului funcționarilor.

Din toate cele amintite reiese destul de învederat faptul, că în privința asigurării viitorului funcționarilor de bancă români, până acuma domnește cea mai perfectă neorientare. Din partea multor bănci s'a observat și se observă din zi în zi un interes tot mai mare în această privință și multe își și dau silința ca să ajungă la un pas deciziv în chestia aceasta. Tot asemenea și din partea șefilor noștri, — cari de altcum conform regulamentelor celor mai multe bănci și danșii sunt puși în șirul funcționarilor — s'a observat cu fiecare ocaziune cea mai perfectă bunăvoință.

De ce nu se intrupează dar nici decât această veche dorință a tuturor factorilor? Ne lipsește înainte de toate energia de lipsă pentru a duce așa ceva la îndeplinire, e indolența ce ne caracterizează pe deo parte, pe de altă parte ne lipsește și organul, care cu o putere mai mare autoritativă se pună odată capăt acestor orbăcări și să vină cu o hotărâre definitivă, ba mai mult chiar să silească băncile, ca să-și asigure funcționarii lor, iar aceștea la rândul lor deosemena să-și oblige toți funcționarii ca să se înscrie la fondul de pensuni contribuind regulat, resp. detrăgându-le regulat din salariu partea alicuotă. Și această putere autoritativă pentru băncile noastre nu poate fi alta decât „Solidaritatea“.

Știut e doar că crema, măduva institutelor de bani o formează funcționarii și că dela situația bună sau rea a acestora, dela capabilitatea și voia lor de muncă depinde și progresul băncilor. Nici aceea nu este de lipsă să mai amintesc că funcționarii bine plătiți și cu un viitor sigur, cu altă râvnă, cu alt dor și cu alte forte vor lucra spre progresarea institutului la care sunt angajați. Funcționarii al cărora viitor nu-i asigurat, se pot asemăna cu albinele cari după ce s'au străduit o vară întreagă să-și adune pentru iarnă, vine stăpânul lacom și le răpește și ultimul strop de nutremânt, lăsându-le în grija Domnului.

Astfel prin ajutorarea și îmbunătățirea sortii funcționarilor nu se lucră numai la ridicarea bunăstării acestora, ci totodată și la consolidarea și progresarea băncilor noastre. Și cred că nu greșim când cerem în scopul revindicării drepturilor noastre sprijinul binevoitor al „Solidarității“. Unicul for competent, căruia pe de altă parte îi stau la dispoziție și forțele de lipsă, capacitățile cele mai cu praxă, mai cu pre-gătire și mai dătătoare de ton în materia aceasta și

pe deasupra și puterea autoritativă recunoscută, de care nici un alt for al nostru nu poate dispune.

Din cele expuse până aici — având în considerare și împrejurarea de frunte, ca capitalurile adunate azi sub titlul „fondul de pensuni“ formează deja o frumoasă avere națională, care nu se poate înstrăina dela noi așa de ușor — reiese că cel mai acomodat și mai practic metod pentru asigurarea funcționarilor noștri de bancă ar fi tot cel uzitat până acuma, bine-nțeleș cu unele modificări, cari să garanteze mai sigur pensionarea funcționarilor și anume:

1. Fondul de pensuni al funcționarilor de bancă români să se doteze așa, ca în realitate la timpul necesar să poată corăspunde pe deplin scopului pentru care s'a înființat.

2. Aceste fonduri să nu formeze averea acționarilor, ci a funcționarilor și să fie pus în siguranță pentru cazuri nefavorabile băncii, ca falimente, crize, etc. respective să se depună la o altă bancă sigură sau să se plaseze în hârtii de valoare, acții sigure, sau mai bine în efecte publice.

3. Să se șteargă din regulamentele de pensuni dispoziții, cari fac pe funcționari prea dependent, de fondurile de pensuni ale respectivelor bănci, ca și următoarea: „Când un funcționar al institutului demisionează de bună voie din postul lui, — unul ca acela își pierde dreptul de pensune și își pierde și toate tale solvite“.

4. Deasemenea dispoziții, ca și cea cuprinsă în amintitul §. 39, să fie total eliminate și înlocuite cu alte dispoziții din cari se reiasă mai evident deobligămîntul băncii de a se îngriji de pensionarea funcționarilor lor, ca d. ex.: „În caz când venitele fondului de pensuni nu ar ajunge pentru pensionarea respectivilor funcționari, atunci acestea se întregesc din interesele fondului de rezervă, sau din profitul net al anului respectiv“.

* *

Simptoame îngrijitoare, cari încep să isvorască de ici de colo, ne pun pe gânduri și ne fac să ne ridicăm și noi glasul.

Nu demut s'a întâmplat un caz care ne pune pe toți în îngrijorare. Un funcționar de bancă, care a servit vr'o 23 de ani încheiați la unul și acelaș institut, slăbindu-i-se după atâta muncă de cifre simțul vederei, nema putând servi i-s'a dat numai un scurt concediu de câteva luni, după care timp nefiind în stare a-și relua oficiul, a fost dimis din post fără nici o recompensă, fără nici un semn de recunoștință pentru vrednicia și bogata sa activitate adusă în folosul respectivului institut.

Toate aceste neajunsuri și necazuri provin mai mult din lipsa de orientare, din ceața nesigură ce acopere această importantă chestiune. Pentru aceea e timpul suprem să se procedese odată și la fapte, iar nu numai la hotărâri pe hârtie, cari nici n'au apucat să se uște bine cerneala și s'au și pus ad-acta, ca să-și doarmă somnul de veci. Din insuflețitele hotărâri aduse de directorii băncilor în ședințele lor și ale Delegațiunii băncilor, reiese clar interesul deosebit ce-l poartă aceștia pentru viitorul și binele nostru. Având încrederea și bunăvoința danșilor nu ne mai lipsește altceva decât interesul și energia noastră, ca să putem duce la bun sfârșit această cauză, care taie adânc în viața și viitorul nostru.

Ne-am bucură mult dacă „Solidaritatea“, dela care se așteaptă multe lucruri bune, ne-ar luă sub scutul ei și ar aduce o hotărâre decisivă în această

privință, care să fie obligatoare pentru toate băncile și de care să se țină cont pe viitor.

Directori, funcționari și bănci mână în mână cu „Solidaritatea” să lucreze serios și cu cea mai deplină conștiințiositate pentru a se ridica odată vâlul nesigur, care de mult acopere această chestiune și să se rezolve spre deplina mulțumire a tuturor.

Năsaud, Decembrie 1909. *Emil Tișca.*

Institutele de bani din Ungaria în 1908.

De curând a apărut raportul guvernului asupra activității sale în anul 1908. Extragem din acest raport unele date statistice asupra totalității institutelor de bani din Ungaria, punând alături datele speciale referitoare la institutele noastre de bani.

Conform raportului în anul 1908 numărul institutelor de bani a crescut în țările coroanei ungare față de anul 1907, în total cu 134. Dintre acestea au fost 39 bănci, 18 casse de păstrare și 17 însoțiri de credit. La finele anului 1908 au existat în Ungaria (incl. Croația-Slavonia) 674 bănci (fără Banca Austro-Ungară) 9 institute de credit fonciar, 939 casse de păstrare (fără Cassa de păstrare poștală) și 3544 însoțiri de credit; în total 5166 institute. La acest număr institutele noastre de bani participă cu 171.

Capitalul social (nominal) al totalității institutelor de bani din Ungaria s'a cifrat la finele anului 1908 cu K 1140.4 mil., iar cel vărsat cu K 1048.2 mil., din cari sume cad asupra băncilor noastre, conform datelor cuprinse în „Anuarul băncilor române pe 1910” (cuprinzând bilanțurile pe 1908) K 20.77 mil. capital nominal și K 20.58 mil. capital vărsat, adică 18.21% resp. 19.63%.

Fondurile de rezervă ale institutelor de bani din Ungaria au fost la finele anului 1908 de K 526.5 mil. arătând față de anul precedent un spor de K 49.6 mil. Averele proprii ale lor, capital social și fondurile de rezervă, reprezintă suma de K 1574.7 mil. Față de aceste cifre Fondurile de rezervă ale băncilor noastre se urcă la K 860 mil., iar averea proprie la K 29.33 mil. arătând cele dintâi față de anul precedent un spor de circa K 1 mil. Averele proprii formează la totalitatea institutelor de bani din Ungaria 16.8% ale pasivelor, iar la băncile noastre 18.19%.

Depozitele spre fructificare, formează poziția cea mai însemnată a pasivelor totalității institutelor de bani din Ungaria. Ele se urcă la K 3044.3 milioane (32.4% ale pasivelor) arătând față de 1907 o creștere de K 204.1 mil. La băncile noastre această poziție arată la finele anului 1908 cifra de K 78.91 mil., o creștere față de 1907 de K 4.75 mil. și formează 48.93% ale pasivelor.

Starea depozitelor spre fructificare în ultimii 5 ani prezintă următorul tablou:

La totalitatea institutelor de bani		La băncile noastre	
1904 . . .	K 2,318.6 mil.	K 53.51 mil.	
1905 . . .	„ 2,497.0 „	„ 58.59 „	
1906 . . .	„ 2,681.0 „	„ 66.90 „	
1907 . . .	„ 2,840.2 „	„ 74.16 „	
1908 . . .	„ 3,044.3 „	„ 78.91 „	

Poziția Cont curent s'a cifrat la finele anului 1908 cu K 367 mil., arătând față de 1907 un spor de K 20 mil. La băncile noastre această poziție este neînsemnată.

Ramul *Imprumuturilor hipotecare* a luat în 1908 un avânt însemnat, crescând aceste imprumuturi cu K 126.9 mil. la K 2,726.8 mil., din care sumă cad asupra băncilor noastre K 26.7 mil. Din totalul de K 2,726.8 mil. au fost intabulate K 2,003.1 mil. sau 70.77% pe moșii, iar K 827.4 mil. sau 29.23% pe edificii.

O creștere însemnată arată și *Escontul de cambii* față de 1907. Suma cambiilor escontate se cifrează la finele anului 1908 cu K 2,162.9 mil. la care sumă băncile noastre participă cu K 83.79 mil. sau 3.87%.

Profitul net realizat de totalitatea băncilor din Ungaria în 1908 s'a urcat la K 144.6 mil. al băncilor noastre la K 2.83 mil., arătându-se la cele dintâi o creștere de 10½ mil., iar la băncile noastre o creștere de K 2½ milioane.

Desvoltarea afacerilor de asigurare asupra vieții.

După o publicație statistică recentă cu finea anului 1908, în Ungaria numărul asiguraților asupra vieții a fost de 482,985, iar suma asigurată s'a cifrat cu K 1475½ mil.

Față de anul precedent numărul asiguraților arată o creștere de 37,226, iar suma de K 85.2 mil. Desvoltarea afacerilor de asigurare asupra vieții în ultimii 6 ani o arată următorul tablou:

Numărul asiguraților				
Societăți indigene			Societăți străine	
1902	166.0	mii 50.8%	160.9	mii 49 %
1903	175.9	„ 51.7 „	165.8	„ 48.3
1904	187.6	„ 51.4 „	177.7	„ 48.6
1905	197.5	„ 52.3 „	180.0	„ 47.7
1906	216.3	„ 54.0 „	185.2	„ 46.0
1907	236.8	„ 53.3 „	209.0	„ 46.7
1908	266.3	„ 55.1 „	216.7	„ 49.9

Suma asigurată:				
Societăți indigene			Societăți străine	
	in mil.	%	in mil.	%
1902	375.7	37.2	633.9	62.0
1903	401.6	37.8	659.8	62.2
1904	427.4	38.2	693.1	61.8
1905	462.2	38.9	726.1	61.1
1906	503.9	39.7	765.3	60.3
1907	648.3	39.4	842.0	60.6
1908	597.1	40.5	878.4	59.6

Ramul afacerilor de asigurare asupra vieții se speră că va lua și la noi în țară un avânt și mai mare îndată ce societățile de asigurare vor introduce, precum este proiectat de mai multă vreme, asigurările asupra vieții, fără cercetare medicală, cari formează deja de mult obiectul de studiu al societăților de asigurare indigene și din străinătate.

Dela „Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiului“.

Raportul general (al 21-lea dela înființare) prezentat adunării generale dela 26 Dec. n. a. trecut ne arată activitatea vrednică de toată lauda dezvoltată de această harnică Reuniune în anul de gestiune 1908.

Urmărind cu atențiune munca, pe cât de conștientioasă, pe atât de multilaterală a acestei prime Reuniuni de agricultură la noi, te gândești fără voe la acele ținuturi românești părăsite ca: Bihorul, Marmăția, unde plugarul român năcăjit nici visa nu poate și nu îndrăznește de binefacerele unei asemenea instituțiuni.

De sigur că puțină idee vor avea bieții noștri țărani de pe acolo, săraci și bântuiți de boale despre foloasele unor expoziții agricole, a unor întruniri și prelegeri de acestea și poate nu vor fi auzit în viața lor de așa numitele expoziții de copii și de importanța netăgăduită a acestora.

Ne vine în minte aici activitatea viitorului conferențiar agronomic al „Asociațiunii“, care are la noi atâtea de îndreptat și dela care poate că prea mult se așteaptă în raport cu puterile unui om și cu trebuințele unui popor întreg.

Afirmăm acest lucru cu atât mai vărtos, cu cât credem că rezultate se pot ajunge în direcția aceasta numai — după exemplul „Reun. române de agricultură din comitatul Sibiului“ — stând neconștient în contact cu poporul acela, pe care vrem să-l ajutăm și instruându-l în mod practic și intuitiv, ba chiar cu jertfe materiale etc. Expozițiile de vite, poame, economie casnică etc. cursuri practice de pomărit, apoi în folosul igienei expozițiile de copii, iar mai departe împărțirea de premii pentru economii, cari se disting, precum și ajutoare și mijlocirea de împrumuturi eftine sunt atâtea mijloace și după părerea noastră singurele, cari pot într'un timp relativ scurt să ridice poporul nostru la o viață economică mai rațională și prin urmare să-l îndrepte pe calea bunăstării. Cu mulțămire constatăm din raportul amintit al „Reun. române de agricultură din comitatul Sibiului“, că această instituțiune a noastră știe și să și folosește de aceste mijloace intru ajungerea scopurilor sale. Nu ne indoim nici de aceea, că membrii acestei Reuniuni vor ști să și recunoască serviciile și jertfele, pe cari aceasta le aduce pentru dânșii și vor ști să o și sprijinească.

Tot din raportul de mai sus vedem că Reun. aceasta propagă cu un zel neobosit ideea însoțirilor la țărani noștri din jur și în special insistă pe lângă înființarea de însoțiri sistem Raiffeisen, ceace iarăș numai aprobă se poate. — Succesele Reun. în direcția aceasta se arată prin înființarea a o mulțime de tovărăși de acestea, cari lucrează cu succes și spre folosul și mulțămirea membrilor lor.

În rezumat amintim că în anul 1908 Reuniunea a aranjat 3 expoziții: una de copii în Poiana; alta de vite în Șura-mare și a treia de poame în Avrig, toate

trei bine succese; a ținut două întruniri agricole: în Cristian și Cărpeneș cu prelegeri populare acomodate; — a ținut o prelegere practică despre pomărit cu exemple practice de plantarea pomilor în comuna Șura-mare; a aranjat un curs de pomărit la școala economică consistorială din Sibiu; a ajutat și sprijinit pe membrii săi prin distribuire de pomi și semințe de nutrețuri măiestrite, prin acordare de împrumuturi ieftine pentru procurarea de vite de prăsilă și servind la ocazii cu tot felul de povețe și îndrumări în cele economice.

Cuvinte de incurajare se cuvine membrilor și comitetului, care stă în fruntea acestei Reuniuni, al cărei rost în dezvoltarea economică a poporului nostru se definește așa de frumos prin activitatea ei rodnică și desinteresată.

REVISTA FINANCIARA.

Situațiunea

Sibiu, 13 Ianuarie 1910.

Ameliorarea pieții financiare semnalată și de noi în săptămâna trecută, devine tot mai simțitoare. Discontul particular a scăzut în London la $3\frac{1}{4}\%$ iar banii de zi notează 2% .

Sumarul Băncii imperiale germane pe săptămâna întâiu din anul crt. este peste așteptare favorabil. Împrumuturile s'au redus la escont cu 227.4 milioane M., la lombard cu 172.7 milioane, iar circulația biletelor în dare a scăzut dela 617.9 milioane la 296.3 mil. M. în fine aurul a crescut cu 57.3 milioane M. Astfel Banca imperială cel mai târziu în săptămâna a treia va ieși din dare. În vederea acestei dezvoltări favorabile a pieții germane și fiind mare încordarea între discontul particular ($3\frac{1}{4}$ — $3\frac{1}{2}\%$) și rata Băncii (5%) se susține că deja în săptămâna viitoare Banca imperială germană va reduce etalonul oficial.

Sumarul Băncii austro-ungare din 7 crt. încă s'a prezentat foarte favorabil. Plasările Băncii au scăzut cu 100.6 milioane K, circulațiunea de bilete cu 129.8 milioane, iar bonurile în giro s'au sporit cu 26.5 milioane K.

Discontul particular s'a redus în Viena la $3\frac{1}{16}\%$ și în unele cazuri chiar la 3% . Cu toate acestea între împrejurările actuale politice chestiunea reducerii etalonului nu este actuală.

SOCIETĂȚI FINANCIARE ȘI COMERCIALE.

„Cassa de păstrare“ (reuniune) în Săliște.
La 31 Decembrie a. tr. s'a încheiat subscripțiunea la noua emisiune de părți fundamentale ale acestui institut. Emisiunea a reușit peste așteptare, subscriindu-se, precum aflăm, aproape 1100 părți fundamentale nouă a K 200.—

Însoțirea economilor de vite din Maier.
Economii de vite din Maier, comună cu aproape 3000 locuitori în majoritate Români, din comit. Bistrița-Năsăud au înființat o însoțire sub firma de sus. Scopul însoțirii este îmbunătățirea rasei vitelor.

În direcțiune au fost aleși: Danil Sănioan, președinte, Iuliu Ciorba, Ion Barna, Silvan Coruțiu, Filimon Pop și Avram V. Ion, toți investiți cu drept de firmare.

Însoțire de consum și valorizare din Suciul-de-sus. Sub firma aceasta s'a constituit încă în Maiu a. tr. o însoțire de conzum și valorizare, în comuna Suciul-de-sus, din comitatul Solnoc Dobăca, a cărei firmă s'a înregistrat nu de mult.

Direcțiunea se compune din 5 membrii aleși pe 3 ani, cari sunt: Ludovic Szabó, Gavriil Bude, Todor Opriș, Ion Bude și Petru Pop.

AFACERI DE DARE.

Transformarea însoțirii în societate pe acțiuni. Dacă membrii însoțirii, care licuidează, fondează o societate pe acțiuni și averea imobilă a celei dintâiu trece asupra acesteia din urmă, atunci după contravaloarea, ce o primește însoțirea dela societatea pe acțiuni este a se plăti competența de transcriere de $4\frac{9}{10}\%$. (Judec. admin. r. u. sub Nr. 1281/909 P.)

CRONICA.

Rugare. Adresăm tuturor abonenților și sprijinitorilor de până acum ai Revistei noastre rugarea să binevoiască a-și înori din bună vreme abonamentul pe anul 1910, iar cetitorilor, cari încă n'ar fi abonenți, să între în șirul abonenților noștri, dând astfel sprigin unicului organ de publicitate financiar-economic dela noi.

Rugăm îndeosebi direcțiunile institutelor noastre de bani, cari încă nu ar fi făcut aceasta, să decretese „Revista Economică”, ca organ oficial al lor și să publice în coloanele ei toate anunțurile lor oficiale, cum sunt: bilanțul anual, convocarea adunării generale, course și altele.

Prețul abonamentului rămâne cel vechiu indicat în fruntea revistei noastre: K 12.— pe un an și K 6.— pe $\frac{1}{2}$ de an. Funcționarilor institutelor noastre de bani și ale tovărășiilor le facem înlesnirea de a putea plăti abonamentul și în rate trilunare a K 3.—

Pentru a ne putea orientă asupra tiragiului anului curent rugăm a ni-se trimite comanda de abonament cât mai curând posibil.

On. noastre institute de bani, cari ne vor trimite bilanțuri spre publicare le rugăm să binevoiască a ne indica **express**, dacă doresc ca bilanțul și contul profit și pierdere să fie publicate și în textul maghiar sau numai în cel românesc, pentru a ne putea conformă dorinței lor întocmai.

Manuscrisele bilanțurilor și ale altor publicații, menite a apărea ca inserțiuni, rugăm a le expediă cu poșta din bună vreme și după posibilitate astfel, ca să ajungă în posesiunea noastră cel puțin cu o zi înainte de ziua expediției regulate a revistei noastre, care este Sâmbăta.

Administrația.

Necrolog. Vasile Babi, cassar la „Bihoreana” un inimos funcționar a încetat din viață în 13 crt. Decedatul a fost unul dintre acei puțini funcționari ai băncilor noastre pentru cari chestiunile noastre eco-

nomice și în special soartea funcționarilor noștri de bancă nu le-a fost indiferente. A redactat cu mult zel, doi ani dearândul „Calendarul portativ al funcționarilor de bancă români” (1909 și 1910). — Fie-i țărâna ușoară!

Numire de director. Precum aflăm cu plăcere direcțiunea „Căseii de păstrare din Săliște” în o ședință recentă a sa a numit, la nou sistemizatul post de director executiv al acestui institut, pe dl *Constantin Hertia*, care în calitate de contabil și apoi de șef de birou se află de aproape două decenii în serviciul „Căseii de păstrare”.

Prin alegerea aceasta dl Hertia și-a primit răsplata binemeritată pentru zelul și priceperea, cu care conduce deja de mai mulți ani în mod efectiv acest fruntaș institut al nostru.

Încetarea ziarului designat pentru publicațiile oficiale ale societății. Numărul penultim al revistei „M. P.” se ocupă cu chestiunea, că ce are să facă o societate pe acțiuni sau însoțire pentru a putea țineă o adunare generală validă în caz când ziarul designat pentru publicațiile ei oficiale a încetat și în statute altă modalitate pentru publicarea anunțurilor societății nu este prevăzută.

Anume o însoțire sârbească, a căreia foaie oficială designată de statute a încetat, a convocat adunarea generală publicând „Convocarea” în foaia oficială „Budapesti Közlöny”. Hotărârile adunării generale fiind atacate prin proces, Curia reg. prin decisiul său Nr. 510/909 a nimicit toate hotărârile aduse, pe motiv că deși ziarul designat în statute pentru publicațiile societății a încetat, totuș nu există nici o normă de drept în sensul căreia în astfel de cazuri publicațiile trebuie făcute în „Budapesti Közlöny”. Din contra în astfel de cazuri regula este, ca fiecărui membru al însoțirii să i se inmaneze câte o „Convocare” specială, conținând ordinea de zi a adunării generale.

Hotărârea Curiei reg. ce este drept se referă la însoțiri, totuși pot ajunge și societățile pe acțiuni în astfel de situație; de aceea „M. P.” propune ca în cazuri când ziarele oficiale le dezignează statutele, acestea să se întregească cu dispoziția: „Dacă foaia aceasta, designată pentru publicațiile societății în interval ar încetă, atunci până la luarea altor dispoziții din partea adunării generale, anunțurile societății sunt a se publica în „Budapesti Közlöny”.

Având o astfel de dispoziție în statute judecătoriile nu vor putea trage la îndoială, pe motivul arătat, legalitatea convocării adunării generale.

Agentură poștală nouă se deschide la 16 c. în comuna Kisjenő (Ineu, com. Bihorului). De noua agentură se țin comunele Ineu, Botean (Botyàn) și Hususău (Kisujfalu).

DIN REGISTRUL FIRMELOR.

„Fortuna” în Rodna veche. Înregistrat: Modificarea §§ 25, 26, 28, 29, 35, 41, 44, 45 și 46 din statute întămplată în adun. gen. ordinară dela 4 Aprilie 1909; conform §§ 25, 26 și 28 direcțiunea se compune din 5 membri; mai departe alegerea lui Cosma Cotul. Silvestru Murășan și Iosif Ilieș, ca membri în direcțiune, investiți cu drept de firmare, în locul lui Pamfil Grapini, Dr. Andreiu Monda și Nic. Murășan.

„Luceaferul“ în Verșet. Inregistrat: În adun. gen. extraordinară dela 23 Noemvrie 1909 s'au modificat statutele și s'a urcat capitalul social la K 400,000.

Firme falite.

Wökes Testvérek, comercianți în Brașov, tribunalul în Brașov, anunțarea pretenziunilor până la 26 Februarie, liquidarea în 3 Martie, alegerea comitetului în 7 Martie a. c.

Weinreb Bertalan, comerciant în Șimleu, tribunalul în Zilah, anunțarea pretenziunilor până la 16 Februar, liquidarea în 24 Februar, alegerea comitetului în 24 Februarie a. c.

Waldmann Hermann, comerciant în Talpos, tribunalul în Arad, anunțarea pretenziunilor până la 7 Febr. liquidarea în 17 Februarie, alegerea comitetului în 19 februarie a. c.

Firme insolvente.

Lantos József, comerciant în Arad.

Tasch Gustav, comerciant în Arad.

Brüller Lajos, comerciant în Arad.

George Florescu, comerciant în Arad.

Soltész Albert, comerciant în Elisabetopol.

Mezei Illes, comerciant în Alba-Iulia.

Elek Izidor, comerciant în Cluj.

Sicherman David, comerciant în Sighetul-Marmației.

Grünwald Samuel, comerciant în Murăș-Oșorheiu.

Gasser G. & Comp., comerciant în Sibiiu.

Szaaó Testvérek, comercianți în Oradea-mare.

Friss & Társsa, comerciant în Oradea-mare.

Grünblatt Gerzon, comerciant în Petroșeni.

Turk József, comerciant în Piski.

Brüder Hermanné, comerciant în Șimleu.

S u m a r .

Anul economic 1909. — La „Chestiunea pensiunii funcționarilor de bancă români“. — Institutele de bani în Ungaria în 1908. — Desvoltarea afacerilor de asigurare asupra vieții. — Dela „Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiului“. — *Revista financiară*: Situațiunea. — *Sociefăți financiare și comerciale*. — „Cassa de păstrare“ (reuniune) în Săliște, însoțirea economilor de vite din Maier, însoțirea de consum și valorizare din Suciul-de-sus. — *Afaceri de dare*: Transformarea însoțirii în societate pe acții. — *Cronică*: Rugare, Necrolog, Numire de director, Încetarea ziarului deznignat pentru publicațiile oficiale ale societății, Agentură poștală nouă. — Din registrul firmelor. — Firme falite, firme insolvente.

Contabil

cu praxă, capabil a încheia independent bilanțul, care cunoaște în vorbire și scriere limbile: română, germană și maghiară *caută post*.

Adresa: la *Administrația acestei reviste*.

Nr. 170 (4—5)

„ALBINA“

institut de credit și de economii în Sibiiu.

Publicațiune.

În sensul art. de lege XXXVI din anul 1876 § 29.

1. Suma scrisurilor fonc. puse în circulațiune cu ziua de 31 Dec. 1909 face K 7.448,000—

2. Pretenziunile institutului de împrumuturi ipotecare, cari servesc de acoperire a acestor scrisuri fonciare sunt de „ 9.827,123 46

3. Valoarea ipotecelor luate de bază la susnumitele împrumuturi ipotecare este de „ 35.259,494.—

4. În sensul §. 97 din statute „fondul special“ pentru asigurarea scrisurilor fonciare e de 500,000.— acesta e indus în cont separat și plasat în următoarele efecte publice:

Nom. K	5,400.—	Sorti de stat din 1860 cu 4%,
„	5,800.—	Obligațiuni cu premii ale băncii ung. hipot. cu 4%,
„	5,200.—	Sorti de ale împrumut. pt. regul. Tisei cu 4%,
„	1,600.—	Sorti de ale împrumut. pt. regul. Dunărei din 1870 cu 5%,
„	5,200.—	Obligaț. cu premii de ale institut. austr. priv. de credit fonc. cu 3%,
„	94,000.—	Scrisuri fonciare Ungar. Landes-Central-Sparcassa cu 4½%,
„	18,200.—	Scrisuri fonciare Pester ungar. Commercial-Bank cu 4½%,
„	100,000.—	Scrisuri fonciare Egyesült budapesti fővárosi takarékpénztár cu 4%,
„	100,000.—	Obligațiuni comunale Pester ung. Commercial-Bank cu 4%,
„	196,000.—	Obligațiuni comunale Pesti hazai első takp. egyes. cu 4%,
„	4,000.—	Acțiuni de ale Institutului de credit fonciar pt. proprietarii mici din Ungaria cu 5%,

Sibiiu, 10 Ianuarie 1910.

Nr. 5 (1—1)

Directiunea.

„MERCUR“, societate acționară de împrumut și păstrare în Năsăud.**CONVOACARE**

Domnii acționari ai societății acționare de împrumut și păstrare „Mercur“ în Năsăud prin aceasta se convoacă în sensul §-ului 17 din statute la

a X-a adunare generală ordinară,

care se va ține în Năsăud la 6 Martie 1910 st. n. la 11 ore înainte de amiază în localul societății.

La ordinea de zi se pun următoarele

Obiecte:

1. Deschiderea adunării.
2. Esmiterea secretarului și a 2 acționari pentru verificarea procesului verbal al adunării generale.
3. Raportul direcțiunii.
4. Raportul comitetului de supraveghere.
5. Stabilirea bilanțului pro 1909, fixarea dividendei și împărțirea profitului curat.
6. Modificarea §-lui 38 din statute.
7. Alegerea a 5 membri în direcțiune pe un ciclu de 4 ani.
8. Alegerea a 3 membri în comitetul de supraveghere pe un ciclu de 3 ani.
9. Eventuale propuneri.
10. Închiderea adunării.

Năsăud, la 12 Ianuarie 1910.

Martian m. p.

ACTIVA.		Bilanț cu 31 Decembrie 1909.		PASIVA	
		K	f		
Cassa		15,730	14	Capital social	100,000
Cambii	479,836	35		Fond de rezervă	80,000
Cambii cu acop. hipot.	169,308	—	649,144	Fond de pierdere	4,000
Imprumuturi hipotecare			287,150	Fond de binefaceri	1,050
Obligațiuni cu caventați			15,279	Fond de penziuni	16,026
Imprumuturi pe amanete (Lombard)			15,127	Depozite spre fructificare	616,794
Efecte			36,513	Reescont	191,439
Imobiliile (Realități)			6,664	Cont-Curentul Creditorilor	1,433
Bon la banca Austr. Ung. și alte bănci			3,573	Interese anticipate	10,888
Mobilier	2,900	—		Profit curat	20,022
10% amortizare	300	—	2,600		
Interese restante			9,871		
			97		
			1,041,655		1,041,655
			05		05

EȘITE.		Contul Profit și Pierderi.		INTRATE.	
		K	f		
Interese pentru depuneri	28,329	10		Interese: după cambii	38,142
pentru reescompt	9,513	40	37,842	după cambii cu acoperire hipotecară	14,528
pentru fond de rezervă	3,938	—		după imprumuturi hipotecare	24,418
pentru fond de penziuni	1,321	20	5,259	după obligațiuni de caventați	1,549
Spese: Salare	17,561	64		după lombard	1,260
Relut de cvartir	1,784	—		după efecte	2,347
Chirie	800	—		de întârziere și provocări	6,958
Porto	731	41		Proviziuni	5,815
Spese mărunte (tipărituri, regi-				Venite dela realități	423
stre, luminat, încălzit etc.)	1,970	81	22,847		
Contribuțiune: directă	6,337	88			
după interese de depuneri	2,832	91	9,170		
Amortizare din mobilier			300		
Profit curat			20,022		
			69		
			95,443		95,443
			04		04

Năsăud, la 31 Decembrie 1909.

Martian m. p. director.

Tomuța m. p. cassar.

Emil Tișca m., p. prim contabil și secretar.

Membri în direcțiune:

Alexandru Haliță m. p.

Emil Domide m. p.

Alexandru Călăgeșiu m. p.

Ignat Seni m. p.

George Cattul m. p.

Dumitru Tomuța m. p.

Simion Pop m. p.

Verificat și aflat în regulă:

Năsăud, la 12 Ianuarie 1910.

Anton Hangea m. p. Emil Ștefanuțiu m. p. Teodor Simion m. p. Ioan Păcurariu m. p. Macedon Linul m. p.